

Simulació CONSELL D'INFANTS

Programa Educatiu Participem des
de l'escola 2016-2017

Proposta de treball

Ajuntament de Porreres

Neus Ramis Seguí
Participació ciutadana
22 de novembre, 2016
Porreres, Mallorca

Índex

1. La implicació dels nins i nines a la municipalitat.....	3
2. Una implicació dels infants reconeguda i emparada legalment	4
3. El Consell d'Infants	6
3.1 Definició	6
3.2 Objectius	7
4. Simulació del Consell d'Infants a l'Ajuntament de Porreres	9
4.1 Definició	9
4.2 Elements configuradors	9
4.3 Metodologia	10
4.4 Rol dels actors participants	11
4.5 Dinàmica.....	11
4.6 Informe de resultats.....	12

1. La implicació dels nins i nines a la municipalitat

Per configurar un espai urbà més democràtic, cohesionat i respectuós amb les persones que hi conviuen així com previsor de reptes de futur que hauran d'encarar les pròximes generacions, és indispensable **comptar amb la participació dels nins i nines**. Aquests, per una banda són el relleu de la ciutadania que ara conforma els distints nuclis poblacionals de la ciutat. Per una altra, com a ciutadans/nes de dret, poden aportar una visió més humana i essencial de com integrar o transformar els elements urbans per tal que siguin més amigables i acollidors. Es requereixen doncs de programes educatius que abordin la participació dels infants i joves en la municipalitat per tal que esdevinguin ciutadans amb més consciència col·lectiva i capacitat crítica.

Amb l'impuls de processos participatius amb infants i joves a l'administració local, s'està fomentant una doble tasca:

- Una **tasca educativa**, al aprendre a treballar amb valors, principis i regles del joc democràtics, com el consens, el diàleg, la deliberació, el respecte per l'altre, el bé comú, la consciència de col·lectivitat, de comunitat...S'aprèn doncs a practicar la democràcia.
- Una **tasca transformadora**, al crear espais on ells puguin aportar, opinar, construir o prioritzar propostes per a que la ciutat esdevingui més accessible i habitable per tothom.

La participació dels infants i joves és un dels referents en el marc de les pedagogies actives. Aquestes han contribuït amb grans aportacions per la pràctica educativa que defensen la participació com a **principi educatiu**, com a dret reconegut, com a **valor democràtic** que cal defensar, com a eina pedagògica i transformadora i com a **metodologia** per afavorir el creixement personal i la construcció d'una comunitat.

2. Una implicació dels infants reconeguda i emparada legalment

El dret a la participació dels infants conforma un dels quatre principis fonamentals de la Convenció sobre a els Drets dels infants, consensuada per l'Assemblea General de les Nacions Unides l'any 1989. L'aprovació d'aquesta convenció suposà l'inici d'un nou període per a la infància, que deixa de ser considerada únicament com a subjecte de protecció i beneficència, per passar a ser reconegut el seu protagonisme social i els seus drets de ciutadania. El govern espanyol la va ratificar l'any 1990.¹ Segons l'article 12 de la Convenció, cada nin o nina te dret a expressar la seva opinió i que aquesta es tingui en compte per part dels ens governamentals, com la de qualsevol ciutadà.

A la Convenció els drets de participació són:

1. el dret d'opinió (article 12)
2. la llibertat d'expressió (article 13)
3. la llibertat de pensament, de consciència i de religió (article 14)
4. la llibertat d'associació (article 15)
5. la protecció de la vida privada (article 16)
6. el dret a una informació adequada (article 17)

Aquests drets requereixen el coneixement i respecte per part de la família, l'escola, els poders públics, dels mateixos infants i, en general, de tota la societat.

Cal, per tant, impulsar l'exercici dels drets personals o de participació dels infants i adolescents, entesos com a drets actius a diferència dels drets socials o de supervivència que són passius en tant que venen o han de venir donats.

Amb el mateix propòsit ho reflecteix la "Carta Europea dels drets dels nins (resolució A.-0172/92, 8 de juliol del 1992) o la sessió especial de les Nacions Unides sobre la

¹ Unicef "Convenció dels drets de l'infant" (1990). En línia:

https://www.unicef.es/sites/www.unicef.es/files/recursos/CDN_CAT_2013_CDN.PDF (05/07/2016).

infància pel maig de l'any 2002, acords dels quals es plasmen al document “Un mundo apropiado para los niños y niñas”.²

Al juliol del 2009 el Comitè dels Drets de l'Infant de les Nacions Unides publicà l'observació general número 12, a la que s'insta als governs a desenvolupar el dret de l'infant a ser escoltat en tots els afers que l'afectin i que les seves opinions siguin tingudes en compte. Aquest comitè afirma que “cal eliminar totes les barreres jurídiques, polítiques, econòmiques, socials i culturals que actualment impedeixen que els infants tinguin l'oportunitat de ser escoltats i que puguin participar en tots els assumptes que els afecten”.³

En l'actualitat de cada cop són més els països que s'han adherit a aquests acords i convencions. Per tant, el fet d'incloure la participació dels nins i nines en la gestió municipal, vetllar i fomentar-ne el seu us es pot considerar no només una necessitat sinó una obligació de tots els consistoris.⁴

² Unicef “Un mundo apropiado para los niños y niñas” (2002). En línea: [http://www.unicef.org/lac/Un_mundo_apropiado_para_los_ninos_y_las_ninas\(2\).pdf](http://www.unicef.org/lac/Un_mundo_apropiado_para_los_ninos_y_las_ninas(2).pdf) (05/07/2016).

³ Veure “Observación general 12: El derecho del niño a ser escuchado” dintre de *Observaciones generales del Comité de los derechos de los niños* (2009). En línea: <https://www.unicef.org/ecuador/UNICEF-ObservacionesGeneralesDelComiteDeLosDerechosDelNino-WEB.pdf> (22/11/2016)

⁴ Veure “Els drets de l'infant”. En línea: http://www.coneixelsteusdrets.cat/home_drets_3.html (05/07/2016).

3. El Consell d'Infants

3.1 Definició

És un òrgan de participació política infantil, amb conseqüències i efectes educatius, que garanteix **el dret de l'infant a ser escoltat i tingut en compte en els afers de la vida social i comunitària del seu entorn proper**. Permet que els nins i nines del poble o ciutat puguin articular a partir d'una reflexió prèvia totes les idees i inquietuds que tinguin sobre el seu municipi. Amb el Consell d'Infants ells prenen la paraula, expressen les seves necessitats, fan propostes interessants pel municipi i s'estableix un compromís per part de les persones adultes d'escoltar-los i tenir-los en compte.

Compleix amb triple doble rol:

- a. per una part, permet garantir **un espai participatiu permanent** on els infants poden exercir els seus drets civils com a ciutadans, expressant la seva opinió, inquietuds, necessitats i expectatives.
- b. Per una altra, fa la **funció “d'observatori de la ciutat”** ja que a partir de la mirada de l'infant, es detecten aspectes millorables del municipi que beneficien al conjunt de la comunitat i fan que el municipi sigui més amable i acollidor.
- c. En últim lloc, és un **espai d'exercici i formació de la ciutadania** al tenir una funció educativa y pedagògica remarcable.⁵

Els Consells Municipals d'Infants són inspirats, en gran part, en el model de participació infantil liderat pel pedagog italià Francesco Tonoucci. L'any 1991, F. Tonoucci va posar en marxa el projecte “La ciutat dels infants” a la ciutat italiana de Fano. El projecte partia de la premissa de que un municipi que es pensa i es construeix des de la mida i les necessitats dels infants resulta ser un municipi més adequat per a tothom.

⁵ A.M. Novella “La participació dels infants: l'experiència del Consell d'Infants de Sant Feliu de Llobregat” en Drets i responsabilitats d'infants i joves. Escola d'estiu 2006. Rosa Sensat. Barcelona 2007

“Rechazando una interpretación exclusivamente de tipo educativo o simplemente de ayuda a los niños, el proyecto desde del inicio ha tenido una motivación política; trabajar hacia una nueva filosofía de gobierno de la ciudad, tomando a los niños como parámetro y como garantía de las necesidades de todos los ciudadanos. No se trata de aumentar los recursos y servicios para la infancia, se trata de construir una ciudad diversa y mejor para todos, de manera que los niños puedan vivir una experiencia como ciudadanos, autónomos y participativos.”⁶

“Ningú pot representar els infants sense preocupar-se de consultar-los, escoltar-los i fer-los partícips de les decisions. Fer parlar els infants no vol dir, però, demanar-los que resolguin els problemes de la ciutat, perquè els hem creat nosaltres, i no ells, aquests problemes; vol dir que hem d'aprendre a tenir en compte les seves idees i les propostes que ens facin”⁷

3.2 Objectius

Els objectius del Consell d'Infants són els següents:

- a) Representar els interessos i els punts de vista dels infants i els adolescents de Porreres.
- b) Fomentar la participació democràtica dels infants i adolescents en els afers del poble. Aconseguir que tinguin la possibilitat de manifestar i proposar com volen que sigui el seu poble.
- c) Fer possible que es canalitzin demandes a les regidories corresponents sobre qüestions que afecten a l'entorn dels infants i els adolescents per millorar les seves condicions de vida i fer una ciutat/poble també a la mida d'ells.

⁶ Veure “La ciudad de los niños”. Proyecto Internacional del Consejo Nacional de Investigación. Instituto De Ciencia y Tecnología del Conocimiento. En línea: <http://www.lacittadeibambini.org/spagnolo/progetto/motivazioni.htm> (22/11/2016)

⁷ Tonucci, F. *La ciutat dels infants*. Ed. Barcanova. Barcelona 1997

- d) Donar a conèixer i promocionar els drets de la infància i l'adolescència i sensibilitzar als adults respecte la seva capacitat d'incidir en els assumptes de la seva realitat més pròxima. Que se'ls valori i prengui en consideració.
- e) Educar en la democràcia, en els valors en què es fonamenta i en les actituds i pràctiques amb què es construeix dia a dia, tot potenciant les competències dels infants a l'hora de pensar i argumentar, desenvolupar l'esperit crític, assolir responsabilitat amb els afers col·lectius, capacitat de compromís i exercir el rol de representant.
- f) Fomentar que els infants coneguin la ciutat, participin en la seva construcció, hi gaudeixin i es converteixin en ciutadans actius.

4. Simulació del Consell d'Infants a l'Ajuntament de Porreres

4.1 Definició

Al llarg d'aquest curs escolar 2016-2017 hem implementat el Programa educatiu "Participem des de m'Escola" que consisteix en tres fases marcades. La primera es va realitzar a l'aula a partir d'un taller de dues hores, la segona es va impartir a l'Ajuntament i la tercera suposa la simulació d'un consell d'infants. Amb aquesta última etapa la intenció és la de consolidar els dos objectius del programa educatiu:

- Conèixer el rol i funcionament de l'Ajuntament com a ens públic referent de la democràcia local.
- Primer fonaments per desenvolupar un esperit reflexiu, crític, observador i conscient de la realitat que l'envolta a partir d'una cultura participativa.

L'hem anomenada "simulació" perquè un veritable Consell d'Infants representa un òrgan de participació infantil permanent, que es constitueix de forma formal, que treballa en base a propostes anualment. En canvi aquesta activitat suposa tan sols ser un simulacre per tal de que els infants i adolescents comencin a prendre consciència dels seus drets i de les seves capacitats en tant que ciutadans.

4.2 Elements configuradors

La simulació del Consell Infantil de Porreres es planteja a partir de **diferents elements**:

- Escoltar i ser escoltat: reconèixer l'altre, el seu coneixement, visions i aportacions per tal de fer prevaldre els valors democràtics i construir opinions ben fonamentades.
- Facilitar l'obtenció d'informació: conèixer les necessitats dels infants i adolescents en els assumptes municipals que els afecten directament.
- Ser consultat: L'opinió dels infants ha de ser demanada de forma activa, del contrari es poden sentir exclosos del territori on habiten.

- Diàleg: com a mitjà per construir les idees pròpies davant dels altres i entendre les postures alternatives.
- La negociació i la recerca del consens: com a mitjà per arribar a decisions comuns i compartides, entenent que en situacions en què els interessos són contraposats només el desig d'arribar a un acord ens permet obtenir solucions acceptables.
- Arribar a compromisos amb les decisions: La participació a banda de permetre opinar i prendre part en la presa de decisions, també implica el compliment d'allò que s'ha decidit.

4.3 Metodologia

La metodologia d'aquest Consell d'Infants té dues fases diferenciades:

- En un primer moment, els tutors i tutores els hi demanaran en els nins i nines d'escriure una carta a la Batlessa de Porreres, explicant la seva experiència en aquest programa educatiu. A la mateixa carta, hauran d'escriure una pregunta, petició, demanda, aspiració que li farien a la Batlessa, que hauria de girar entorn a la pregunta: “que proposaries per Porreres que faria aquest poble més amable i acollidor per tu?”. A continuació, cal fer una posada en comú de les preguntes que cada nin i nina ha formulat i escollir-ne sis que representin a la classe, tres de dos nins i les altres de tres nines que hauran de ser formulades davant de la Batlessa i regidors/es.
- En un segon moment, es convida als sis representants de cada aula a assistir al Consell d'Infants que es celebrarà el dematí a la Sala de Plens municipal. Es reuniran un total de 30 nins i nines que de forma ordenada i sistemàtica, han de sortir on seuen normalment el secretari i vocals del plenari a formular les seves preguntes que seran respostes o bé per la Batlessa o bé pel/per la regidor/a de torn en la matèria. Aquests darrers, ja s'hauran llegit prèviament les preguntes per preparar-se la seva resposta i arribar a compromisos en la mesura de les seves possibilitats.

Un cop finalitzada la sessió, es redactarà un informe de resultats on s'hi reflectirà tota la informació que es debati i consensuï, dividida per temàtiques i per la naturalesa de la resposta (si és viable o no és viable). Es crearan uns indicadors en cas que sigui viable per tal de fer-ne el seguiment de la seva implementació.

4.4 Rol dels actors participants

Les implicacions per part dels actors participants són les següents:

- Per part de les persones adultes: assumir que les opinions i la implicació dels infants poden tenir conseqüències. Per tant cal prendre en consideració el treball que realitzen. La motivació de l'infant, en gran mesura, estarà condicionada pels resultats i per la valoració que es faci del seu treball.
- Infants i adolescents: aprendre que no tot allò que aportin o proposin pot dur-se a terme per limitacions de distinta naturalesa.

4.5 Dinàmica

1. La Batlessa, regidors i regidores es seuran a la Sala de Plens on es seuen habitualment. Els 30 nins i nines es posaran per parelles assegudes a les cadires d'on normalment s'hi seu el públic.
2. La Batlessa inaugurarà la sessió de Consell d'Infants agraint la seva participació i recordant els motius pels quals se'ls ha convocat.
3. Les dinamitzadores explicaran molt breument els objectius d'un Consell d'Infants, de la sessió i passaran un vídeo que exemplifica la tasca dels nins i nines de Sant Feliu de Llobregat a partir de sessions d'Inauguració del Parc de Llobregat: <https://www.youtube.com/watch?v=OjsNbVQwFzq>
4. A continuació les dinamitzadores explicaran el funcionament de la dinàmica.
5. Els representants de cada aula sortiran de forma ordenada a exposar les seves preguntes. Els/les representants tindran com a màxim un minut per respondre a cada una de les preguntes, per tal de garantir que cap nin/a es queda sense cap resposta.

6. En acabar, els infants i adolescents s'aniran assegut per ordre a les seves cadires. Un cop aquesta fila estigui assegurada, la fila de darrera farà el mateix.
7. Quan tots els nins i nines ja hagin sortit, una de les dinamitzadores farà un resum de les aportacions, especificant quantes preguntes han sortit a cada tema (a urbanisme i manteniment de la via pública, a educació, a parcs i jardins, a fires i festes....).
8. Tot seguit la Batlessa farà la cloenda de la sessió.

Les dinamitzadores s'encarregaran de que tot el procés transcorri de forma tranquil·la i de que s'anotin les preguntes i respostes dels polítics i polítiques, per fer-ne després un resum i el buidatge corresponent.

Tota la sessió es retransmetrà en directe per tal que els altres infants i adolescents a les escoles puguin seguir-ne el debat des de les seves aules.

4.6 Informe de resultats

Les dinamitzadores procediran a fer el buidatge de tota la informació compartida per tal d'analitzar-la, classificar-la i explicar-la. Així mateix s'entregaran un conjunt de recomanacions als/a les responsables de les regidores alhora de fer el retorn cap als infants i permetre que se'n faci un seguiment dels compromisos assolits.

